

הלכות הדף היומי

מסכת נוזר

תוכן

- א. שכבת זרעו של זב ... מטמא במשא לפי שאי אפשר לה בלא ציחצוחי זיבה.....1
- ב. גר שנתגייר מטמא מיד בזיבה א"ל אין לך חולי גדול מזה.....1
- ג. נוזר היה שמואל.....2
- ד. חטוף ובריק ... למימרא דמברך עדיף.....3
- ה. גדול העונה אמן יותר מן המברך.....4
- ו. תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך...7
- הדרן עלך הכותים אין להם נזירות וט"קא לה מסכת נוזר.....7
- הדרן עלך מסכת נוזר והדרך עלן.....7

דף סו.

א. שכבת זרעו של זב ... מטמא במשא לפי שאי אפשר לה בלא ציחצוחי זיבה

כבר התבאר לעיל דף סח: שרוק הזב¹, ושכבת זרעו, ומימי רגליו, כל אחד משלשתן אב טומאה דין תורה, ומטמא בכל שהוא במגע ובמשא, הרי הוא אומר ברוק (שם פסוק ח) וְכִי יֵרָק הַזֵּב בְּפָחוּר וְגו', ומימי רגליו ושכבת זרעו א"א שלא יהיה בהם ציחצוחי זיבה כל שהוא².

ב. גר שנתגייר מטמא מיד בזיבה א"ל אין לך חולי גדול מזה

¹ רמב"ם הלכות מטמאי משכב ומושב פרק א הלכה יד
² עמדתו על מ"ש המרדכי בסוף חולין שהקשה רבינו משולם עלה דההיא דאמרי' דש"ז של זב דמטמא במשא לפי שא"א בלא ציחצוחי זיבה וכה"ג אמרינן דיבמה שרקקה דם דחליצתה כשירה לפי שא"א בלא ציחצוחי רוק דהא קי"ל דדם מבטל רוק וא"כ הכא נמי נימא הכי ע"כ. והנה יש לדקדק בעיקר קושייתו שהקשה מהא דש"ז דזב דהתם בטומאת משא עסקינן דאילו למנע תיפוק ליה משום ש"ז ובטומאת משא לא שייך ביטול וכדאמרינן בפ"ג דבכורות (דף כ"ג) דנבלה בטלה בשחומה ואמר רבי חייא טהור מלטמא במגע אבל מטמא במשא משום דטומאה כמאן דאיתא היא. משנה למלך שם ועיי"ש שהאריך ופלפל עם מהר"י אלפאנדארי ז"ל בדברי המרדכי סוף מס' חולין בשם ר' משולם דכל דבר שתחילת ביותו לעולם הוא מעורב לא שייך ביטול וכו'

הלכות הדף היומי

מסכת נויר

מי שמל³ ואחר כך ראה זוב, בין עכו"ם בין ישראל תולין במילה כל זמן שמצטער. שאין לך חולי גדול מהמילה⁴, וכבר התבאר לעיל דף סה: שחולי הוא אחד מהדרכים שבדקים את הזב.

וכבר התבאר לעיל שם שהרואה ראייה אחת של זוב, דינו כרואה קרי, שטמא עד הערב. ראה שתי ראיות של זוב ביום אחד או בשני ימים רצופים, הריהו נעשה זב, שטומאתו חמורה, ומונה שבעה ימים נקיים מזוב, וטובל ביום השביעי במים חיים, ואוכל בקדשים לערב.

לפיכך למרות שהרואה קרי אינו מתטמא בזוב מעת לעת, שראייה זו של זוב מחמת שכבת זרע היא, עכו"ם מהול⁵, שראה קרי ואחר כך נתגייר מטמא בזיבה מיד, ואין תולין לו מעת לעת⁶.

קטן אין תולין לו לא במראה ולא בהרהור שאין לקטן מראה והרהור המביא לידי זוב, לפיכך בודקין אותו בחמשה דרכים בלבד.

ג. נויר היה שמואל

³ רמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פרק ב הלכה ג ד

⁴ כסף משנה שם

⁵ ברמב"ם לא כתב מהול ובראב"ד השיג "מפרש בתוספתא אימתי בזמן שנתגייר כשהוא מהול אבל מל ואחר כך ראה תולין לו כל זמן שמצטער" ובכסף משנה שם "ואיני יודע מה מלמדנו שרבינו כתב בסמוך דין זה דמל ואח"כ ראה וממילא משמע דהא דראה קרי ואח"כ נתגייר בשנתגייר כשהוא מהול הוא".

⁶ בלחם משנה שם הלכה ג הקשה צריך טעם לסברתו אמאי בגר שנתגייר קאמר דקרי אינו פוטר דהתם נמי נימא שכבת זרע מחמת קרי קא אתי, ועיי"ש מה שכתב, והמבי"ט ז"ל בקרית ספר הביא על דברי רבינו דברי הר"ש ז"ל שהם דברי התוס' ז"ל דישראל שקריו טמא מציל מזיבה אבל גוי שקריו טהור אינו מציל מזיבה וכו' ע"כ. ועיין בהר המוריה שם הלכה ד שהביא שרבינו כתב בפירוש המשניות דהטעם דבעכו"ם אין תולין הזוב בשכבת זרע משום דגר שנתגייר כקטן שנוולד דמי ואין אנו חוששין למה שראה בתחלה יעו"ש נראה לומר כי דעת רבינו הוא כיון שאין הטעם דתלינן הזוב בקרי מחמת חולשא רק שהטעם שתלינן שמחמת הש"ז הוא לכן בישראל שש"ז טמא תלינן בזה הזוב משא"כ בעכו"ם דהוי כקטן שנוולד דמי לכן לא תלינן בש"ז והש"ם דפריך בניזיר לא הוי רק משום דתלי רב פפא במידי דחולשא ולכן שפיר פריך ליה א"כ עכו"ם נמי אבל לפי המסקנא דלא הוי הטעם משום חולשא רק מטעמא אחרינא ומשום דתלינן שהזוב מחמת ש"ז היא לכן נשתנה עכו"ם מישראל וכ"ז פשוט לפענ"ד. ובמעשה רקח כתב ומה שנראה יותר דממ"ש רבינו לקמן ודברים אלו כלם דברי קבלה מפי משה רבינו ע"ה מסיני ע"כ אפשר דכוונתו גם להא דגר שנתגייר דהוי גזרת הכתוב שיטמא בזיבה מ"מ ולכך שתק לו הראב"ד.

הלכות הדף היומי

מסכת נוזר

שמואל הרמתי⁷ נוזר עולם היה⁸, לפיכך האומר הריני כשמואל הרמתי, כבן חנה, כבן אלקנה, כמי ששסף את אנג בגלגל, וכיוצא באלו הרי זה נוזר עולם, ואין אומרים שמא לאיש אחר שמעשיו כאלה נתכוון.

דף סו:

ד. חטוף וברוך ... למימרא דמברך עדיף

כבר התבאר במסכת ברכות דף נג: שצריך לחזור⁹ שיתנו לו כוס של ברכה לברך ברכת המזון¹⁰ בזימון, ויהיה הוא המזמן ומוציא אחרים ידי חובתו, ולא לשמוע ולענות אמן, שאף שהשומע כעונה ועונה אמן כמוציא ברכה מפיו, מכל מקום ממהרין ליתן שכר תחלה להמברך.

ובזמננו שכל אחד ואחד מברך לעצמו, מסתפק המשנה ברורה¹¹ אם שייך דין זה ואולי מה שעונים ברוך שאכלנו וכו' לא נחשב זה רק כעניית אמן, והמזמן הוא חשוב עיקר המברך. וכל שכן שעדיף¹² שבעל הבית יזמן בעצמו ולא ייתן לאחר.

⁷ רמב"ם הלכות נזירות פרק ג הלכה טו

⁸ שנאמר ומורה לא יעלה על ראשו נאמר בשמשון ומורה לא יעלה על ראשו ונאמר בשמואל מורה מה מורה האמורה בשמשון נוזר אף מורה האמורה בשמואל נוזר. וברדב"ז שם הקשה ואיכא למידק כיון דיליף משמשון מה שמשון מותר להטמא למתים וליתיה בשאלה אף נוזר שמואל מותר להטמא למתים וליתיה בשאלה. וכן הקשה בתו"ט שם ותרין דקו"ל כחכמים דסברי בעלמא דון מינה ואוקי באתרה והכא כתיב ונתתיו לה' כל ימי חייו יעו"ש וברדב"ז כתב וי"ל דלא ילפינן משמשון אלא דמורה היינו לשון נזירות ושמואל אמו הדירתו בנזירות והרי הוא כשאר נזירי עולם ואסור ליטמא למתים ואיתיה בשאלה ושאני שמשון שהודר על פי המלאך ומצינו שהיה מיטמא למתים.

⁹ שו"ע ונו"כ או"ח ר"א ד

¹⁰ קשה קצת א"כ מאי פריך בסוף נוזר [סו ע"ב] מגדול העונה אמן דלמא שאני בברכת המזון שמתברך. אליה רבה שם ס"ק ה, ועיין שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סימן קנט ד"ה ואולי שכתב האי טעמא בעצמו המברך עדיף שהרי הוא הגורם להעונה ולא תהיה כהנית פונדקית, ונהי דלהעונים הניצוח, מ"מ ממילא יהיה שכר המברכים מוכן לפנייהם תחלה. וס"ל להגאונים הנ"ל דזהו דוקא בברכה הנעשית בציבור ואי אפשר בלא עניית אמן כמו ברכת הזמון שאי אפשר שיניחנו וילכו להם דאין רשאי לחלק ואם כן ממילא הוה ליה מברך הנטפל להעונים וממילא יפה כחו, משא"כ בברכת כיסוי הדם וכדומה אין ענין להשומעים ועונים להמברך ומה יש לו עמהם, ומה אילו רצו לצאת אמו בכיפא תלו להו, נמצא מה שנשתיירו שם וענו אמן מלתא יתירתא עבדו ומה לו ולהם, וה"ה נמי גבי מילה אף על גב שמצוה למול ברבים בפרהסיא מ"מ אין החוב מוטל על אלו להשתייר שם בבחכ"נ, משא"כ ברכת זמון ותפלה וקריאת התורה מתחברים אלו עם אלו ואי אפשר לחלק והוא נעשה שלוחם בזה הוה ליה נטפל וגורם לאמן דידהו ומשום הכי נזקקין למברך תחלה משא"כ בשארי מצות.

¹¹ שער הציון שם ס"ק טז

¹² שהא דאורה מברך דוקא בימיהם שהיה אחד מברך והאחרים יוצאים בברכת המברך דשייך האי טעמא כדי שיברך לבעה"ב משא"כ האידנא דנהוג עלמא להחזיק עצמן כל ישראל חברים ומברך כל אחד בהמ"ז לעצמו ואין מתכוונים לצאת בברכת המברך על הכוס א"כ מאי מפסיד בעה"ב בכך אם יברך בעצמו הרי מקיים המצוה החביבה ולא הפסיד ברכה. וכיון שכל אחד מברך לעצמו ובעה"ב ממילא מתברך יש לו לבעה"ב

הלכות הדף היומי

מסכת נויר

ה. גדול העונה אמן יותר מן המברך

י"א¹³ שגדול העונה אמן יותר מן המברך¹⁴, ואם כיון לצאת מלבד מה שיצא בברכה, נחשב כאלו בירך שוב בעניית האמן¹⁵, אולם כשהמברך עונה אחר עצמו, כגון בברכת בנה ירושלים בברכת המזון¹⁶, אין גדול העונה אמן יותר

עצמו לברך ולזכות במצוה. וכן נאה למדקדקים יראי ה' וחרדים אל דברו שלא להניח מצוה הבאה לידם לעשותה ע"י אחרים ולא עוד אלא שכחו של בעה"ב יפה ליתנה לכל מי שירצה וא"צ לחוש לאורח אפילו האורח אבל ב"מ. שו"ת הרב יעב"ץ סימן ע"ד. מובא בכף החיים שם יט

¹³ בן דעת ר"ת בתוס' בקמא סוף דף צ"א ומהר"ם בשו"ת דפוס פראג סי' תתקמ"ט והרא"ש סוף כיסוי הדם ושאר פוסקים כתבו בן משם ר"ת וכן פסק בסמ"ג עשין כז ובסמ"ק יא, וכן הוא בב"י אורח חיים סימן קכד מאבודרהם בתחלת ספרו (עמ' ז) ועין מעדני יום טוב מסכת חולין פרק ו סימן ח אות ד וז"ל נראה בעיני דהא דקאמר כתנאי לא לענין פלוגתא קאמר אלא לומר דמצינו תנא דמסייע להו לרב ורב הונא דתנא דממהרין למברך כו'. ומשו"ה הוא דאמרי לבנייהו חטוף וברוך למחר הברכה עליהם אבל לא שהם נחלקים על רבי יוסי שאמר גדול העונה כו'. דהא רבי נהוראי אסברה לה בטעמא מעלייתא. אלא דברי שניהם אמת דהעונה הוא גדול מצד שהוא מנצח וגומר הענין אבל כמו שהמברך קודם להעונה בן ממהרין [לו] השכר קודם להעונה ורב ורב הונא השגיתו במהירות השכר ולא השגיתו על שהוא גדול. ועיין ש"ך חושן משפט סימן שפב ס"ק ד שהאריך והעלה שכבר המברך והעונה שוים אך הרב פנים מאירות ח"א סי' ז"ן כתב, דבוראי כיון דממהרין למברך יותר מן העונה, ע"כ ששכר מצותו יותר גדול מהעונה.

¹⁴ משום דהוי כמסכים על הברכה, הרי אמן הוי כאילו הוציא מפיו כל הענין, רק גבי הלל צריך לקרות כל מה שהוא אומר. אור שמח הלכות קריאת שמע פרק ד הלכה ח, ועיין משה משה עמוד העבודה סימן עא שהטעם כתבו רוב המפרשים (תשב"ץ קטן סי' רנ"א) דהמברך מזכיר רק שם אחד, והעונה אמר שתיים, דאמן בגימטריא ידו"ד אדנ"י. אבל הפירוש הנכון הוא אמן בגימטריא ה"ה ווה"ה ויהי"ה אח"ד. והנה העונה אמן מודה שהבורא יתברך ויתעלה היה קודם בריאת עולם, וברצונו מקיים וישיבהו לתהו ובהו, ולאחדותו אין סוף. ולכן גדול כח העונה אמן מן המברך, כי המברך ממשיך הברכה, והעונה אמן מייחדו ומודה על חדוש העולם כרצונו, ושהעולם מתקיים במאמרו, וישיבהו לתהו ובהו, שליט על הכל ראשון ואחרון, יתעלה שמו לעדי עד ולנצח נצחים אמן. והו כל העונה אמן בכל כחו, רצה לומר כחו של אמן, כי כחו גדול הוא.

¹⁵ בבית יוסף אורח חיים סימן קכד הביא מה"ר דוד אבודרהם בתחלת ספרו (עמ' ז) בשם ה"ר אברהם ׳ן' שושן ששלש תפילות שאנו מתפללים בכל יום יש בכל אחת י"ט ברכות ועולים ז"ן ברכות וראה כמה גדול שכר המתפלל עם הציבור כי בתפילה אחת שמתפלל עמהם נחשב לו שכר כמתפלל ערב ובקר וצהרים ביחיד כיצד תפילתו בלחש י"ט וחייב אדם שלא לדבר בעוד ששליח ציבור מחזיר התפילה ושיכוין לשמוע ברכותיה ושומע כעונה הרי י"ט ברכות אחרות וחייב אדם לענות אמן אחר כל ברכה וברכה ואמרו ז"ל (ברכות נג): גדול העונה אמן יותר מן המברך הרי כאילו בירך י"ט ברכות אחרות נמצא כי בתפילה אחת עם הציבור כתקנה נותנים שכר ז"ן ברכות.

¹⁶ ועיין כף החיים (פלאג"י) סימן כה אות לו שהביא ממוהרש"א בחדושי אגדות סוף נויר, דברכת המזון הוא לסלק כל המקטרגים כדי שישפיעו עליו, ולכך גדול העונה אמן שהוא הנוצח יותר מהמברך שהוא החיצים.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת נויר

מן המברך¹⁷. וי"א¹⁸ שכל העונה אמן אחר המברך הרי זה כמברך¹⁹. וי"א²⁰ שמי שהוא מברך בכוונה גדולה ועצומה, זהו יותר גדול מהעונה 'אמן'. וי"א²¹ שהמברך במקום שעונין אחריו, גדול מהעונה ששכר זה וזה בידו, ויש שחילק בין ברכה מן התורה לברכה מדרבנן²².

¹⁷ פרי מגדים אורח חיים אשל אברהם סימן קצב הקדמה, ועל פי לכאורה יצא דליכא פלוגתא כלל על ר' יסוי דגדול העונה אך בברכת המזון חטוף וברוך משום דעונה אמן על ברכת עצמו אולם א"כ צ"ע מאי הקשו בגמ', רמב"ם הלכות ברכות פרק א הלכה יא, ועיין כסף משנה שם שפסק רבינו דלא כרבי יוסי מדאמרינן התם דא"ל רב לחייא בריה וכן א"ל רב הונא לרבה בריה חטוף וברוך כלומר לפי שיותר טוב המברך מעונה אמן ולא אשכחן אמוראי דס"ל כר"י אלמא לית הלכתא כוותיה, וכשנתכוון ולא ענה אמן יצא ולא כמברך אבל כי ענה אמן יצא כמברך. ובמלבושי יום טוב (לבעל התו"ט) או"ח רטו [סק"א] חולק בזה מדחזינן [ברכות נג ע"ב] דרב אמר לחייא בריה חטוף וברוך וכן רב הונא, אלמא דהלכה דמברך עדיף.

¹⁹ ועיין יצחק ירנן הלכות מילה פרק א הלכה א שאף לתנא אחר שם בברכות דף נ"ג לא אמר אלא דהוי כמברך אלא שממהרין למברך ומ"מ שכרן שוה, ועיין מאירי בסוגיין "העונה אמן אחר המברך הרי הוא כמי שברך כל שביון לשמוע את הברכה ולא עוד אלא שרוב פעמים כונת המטה און לשמוע גדולה יותר מכונת המדבר ועל סמך זה אמרו גדול העונה אמן יותר מן המברך".

²⁰ של"ה מסכת תמיד פרק גר מצוה אות פא ומובא אליה זוטא סימן קכד ס"ק ד ואליה רבה סימן רטו ס"ק (א) שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סימן קנט וז"ל צריכין להבין איך יהיה שכר העונה גדול דעכ"פ נעשה מברך נטפל וגורם להעונה ונמצא ששכר זה וזה בידו, ועכצ"ל דה"ק גדול העונה אמן יותר מהמברך לבד בלי עניית אמן, אבל המברך במקום שעונין אחריו אה"נ דשכר זה וזה בידו כצ"ל, וא"כ מאי פריך הרי שפיר קאמר רב חטוף וברוך, ועכצ"ל מ"מ פריך שפיר, דאילו אם ירצו שלא יענו אמן הרי קיפח שכרו במה שחטף לברך וטוב היה לו שלא לחטוף ואחר יברך והוא יענה אמן, כן צ"ל קושית הש"ס.

²² במרומי שדה להגאון הנצי"ב כאן כתב עתה נראה לי דודאי פליגי בברכה דאורייתא. דלכאורה קשה למה לא מנו מוני המצות עניית אמן שהיא מצ"ע מפורשת הבו גדל. ונראה משום דפירושו שתגדלו הברכה והקריאה בשם ה', ומבואר בזה שאינה מצ"ע בפני עצמה, אלא גידול מצוה דברכה. וכ"ז אי נפרש גדל להמצוה. אבל אי נפרש גדל להקב"ה כביכול שמוסיפים בזה גבורה הוי מצוה בפע"צ, ומעתה לר"י דאמר סתם גדול העונה אמן כו', והוא משום דהוי מה"ת והמברך הוא חיוב מדרבנן, וא"כ בברכה מן התורה שהוא מצ"ע מפורשת, ודאי שהמברך עדיף ועניית אמן אינה אלא טפלה להברכה ולהגדילה. אבל ר' נהוראי ס"ל שהוא משל לגבורים מנצחים, ומפרש גדל מלשון גבורה להקב"ה, וא"כ אפילו בברכה דאורייתא אמן עדיף כפי המשל. ונמצא דתלתא תנאי הוא, ת"ק ס"ל אפי' בדרבנן המברך עדיף, ור"י מחלק בין ברכה דאורייתא לברכה דרבנן, ור' נהוראי ס"ל לעולם העונה אמן עדיף. ועיין להגאון הנצי"ב בספר העמק שאלה (פרשת עקב קמו אות א).

וקשה לי הא כתיב בשמואל כי הוא יברך הזבח הרי שהוא היה המברך. איברא שבל"ז קשה, הרי דהברכות אנשי כנה"ג תקנינהו ולא היה עדיין בימי שמואל. והיישוב על קושיא זו מבואר בהע"ש פ' חיי שרה סי' מ"ז על שני אופנים. דעת הירושלמי דברכת המצוה שנעשה לרבים הוא מה"ת, ולמד מת"ת דס"ל להירושלמי דברכה"ת דאורייתא היינו קריאת התורה. ולפ"ז היינו כי הוא יברך הזבח, באשר היה מצות אכילת הזבח כפי' הת"י. וא"כ מיושב לר' יוסי הא שהיה מברך שמואל. אבל לר' נהוראי קשה:

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת נויר

ואמרו חכמים²³ גדול העונה אמן, ופותחים לו שערי גן עדן שנאמר (ישעיהו כו פסוק ב) פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים והוא חסר וי"ו אל תקרי אמונים אלא אמנים, שעונין אמן ומאותה שעה זוכים הנערים לחיי העולם הבא²⁴.

אין גדול²⁵ לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישראל עונין. וכל מי שעונה אמן בעולם הזה זוכה לענות אמן לעתיד לבוא. ובשביל אמן²⁶ אחד שעונים רשעים מתוך גיהנם ניצולין מתוכו. ועמי הארץ²⁷ שאינן יודעים לא לקרות ולא לשנות ולא לדרוש והם נכנסין לבתי כנסיות ובתי מדרשות ועונין אמן, אפילו אין בידן אלא שכר אמן זה, דיים. ואלו המבזים לענות אמן יורדים לגיהנם הנקרא אבדון²⁸, ואינם עולים משם לעולם.

ואמרו²⁹ החכמים המקדש שמו של הקדוש ברוך הוא לכוין באמן כראוי, עולה מדריגה אחר מדריגה בעולם ההוא. ומי שאינו מכוין באמן מבזה כביכול להקב"ה.

ועוד אמרו³⁰ בשעה שישראל בצרה ומתפללין לפני הקדוש ברוך הוא, קול מכריז בכל העולמות פתחו שערים. כמו שישראל פותחים בעניית אמן את שערי הברכה, כך עתה יפתחו לפניהם את השערים לקבל תפלתם. וכשישראל למטה שומרים לענות אמן ומכוונים לבם כראוי, כמה שערי ברכה נפתחים להם למעלה. כמה טובה מצויה בכל העולמות, וכמה שמחה בכל העולמות³¹.

וכתב החפץ חיים³² ומן התימה על האנשים שמחפשים סגולות, ומוציאים על סגולות מכספם כמה וכמה מאות ואלפים, כל אחד לפי עשרו, ומעוטיהם לטמיון יורדים על סגולות חיצוניות שלא יועילו ולא יצליחו, ולריק מכלים כוחותיהם הלא יותר טוב שיעשו הסגולות שנמצאו בחז"ל. והנה לפנינו סגולה נפלאה בהישג יד עשרות פעמים ביום אחד, שסגולתה מפורשת בחז"ל למחילת עוונות וקורעת גזירות רעות. וכאשר

²³ בסמ"ק שם הביא גדול העונה וכו' ופותחים לו וכו' אולם אף הרמב"ם יודה בזה שבגמ' שבת דף קיט: איתא כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי גן עדן.

²⁴ בסמ"ק שם והוא בגמ' בסנהדרין (קי): קטן מאימתי בא לעולם הבא, א"ר מאיר משעה שיאמר אמן, שאז נקרא צדיק, שנאמר ויבא גוי צדיק שומר אמונים.

²⁵ בדברים רבה (ז)

²⁶ בילקוט ישעיה (תכט)

²⁷ באגדת בראשית (עט)

²⁸ בזה"ק (חלק א' רפה ב)

²⁹ שם (ח"ג רפו) ושם (רפה)

³⁰ שם (עמוד ב')

³¹ ובמועד לכל חי (סימן טז אות לו) העתיק מספר עמודי שמים מהגאון היעב"ץ (דף כה ע"א) שהביא עדות בן נכר רומי שכתב מה שראו עיניו בירושלים בזמן שבית המקדש היה קיים, מערב יום הכפורים עד צאת יום הכפורים, היה קול כל כך חזק מריבוי העם בענותם אמן, עד שהעופות הפורחות היו נופלים לארץ ע"כ. ובשומר אמונים כתב, כיון שעל ידי זה גורמים לבטל הגזירות, ומצילים בזכות זה אנשים ממיתה, אם כן דמם ודם זרעיותיהם תלויים בך העונה, כי אתה הצלת אותו וגרמת להחיותו, יש לך חלק בכל מצוות שאנשים אלה עושים בתמידות ורציפות עד סוף כל הדורות.

³² בספרו אהבת חסד (ח"ב פ"ה)

הלכות הדף היומי

מסכת נוזר

יקפיד בעניית אמנן ויענה בקול בזה רוכש לו חומה מגינה המקפת אותו במלאכי שמירה.

ו. תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך

מותר להקדים שלום לחבירו³³, גם כשחבירו בראש מגולה, ואף על פי שאמרו חז"ל (שבת י:): ששמו של הקדוש ברוך הוא שלום, שנאמר ויקרא לו ה' שלום, מכל מקום אינו כנותן מכשול לחבירו, במה שיצטרך לענות לו שלום בגילוי הראש, שדוקא אזכרת ה' או אלהים אסור להזכיר בגילוי הראש, אבל "שלום" מותר מן הדין לומר בגילוי הראש.

כן מותר לומר "שבת שלום" למי שהוא בגילוי ראש. והיכא שאפשר נכון לומר בלשון אחר, כגון בוקר טוב, או מה שלומך, וכיו"ב. ובזמן הזה יש להקדים שלום לכל אדם, אפילו לרשע. כדי לחבב עליהם את לומדי התורה ויראי ה'. כמו שאמרו חז"ל תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם.

וכן מטעם זה היושב לפני הספר להסתפר וראשו מגולה, ונתנו לו שלום, מותר להחזיר שלום. והיכא שאפשר נכון לפוטרו בלשון אחר, כגון בוקר טוב, או מה שלומך.

הדרן עלך הכותים אין להם נזירות וסליקא לה מסכת נוזר

הדרן עלך מסכת נוזר והדרן עלן

³³ שו"ת יביע אומר חלק ו – אורח חיים סימן טו ילקוט יוסף או"ח סי' ב כה

הלכות הדף היומי

מסכת נזיר

ת"ח מרבים³⁴ שלום, שופטי ישראל לעשות שלום ביניהם, כי לכך הוכנו ממעי אמן ועל ידם ורב שלום וגו' במשפט צדק שעשו שעשו בעם, וכן שלום על ישראל.

זכינו למלאת ימי נזרו, בסיום מסכתא זו

וכשם שהפליא לנדור נזיר לה', כך נזכה לנפלינו אני ועמך היפלא דבר מה'

וכשם שהזהר מליטמא למת והוא קודש, כך נזכה שלא יכנסו כחות הטומאה בהיכלי קדש

וכשם שהזהר מלשתות אפילו יין מצוה כך נזכה שלא תהיה מדת הדין קשה

וכשם שהזהר מגלח איש או אשה, כך נזכה שלא להפסיק צנורות השכינה

וכיון שביום מלאותו גילח הנזיר ראש נזרו³⁵, כך נשגה שנשגב ה' לבדו

ויהיה לימוד מסכת נזיר נזר הקדש, עטרה וכתר מלכות לראשנו מלך מולך על תאוותינו³⁶.

לזכות ללמוד וללמד מסכת סוטה, בתיקונה לא בקלולה

³⁴ מהרש"א [חדושי אגדות]

³⁵ מן המקובלים האחרונים שאמרו כי טעם גלות הנזיר הוא לרמוז כי אחר כלות ימי נזרו שהרמז לאלף השביעי שיפסקו הצנורות של מעלה המריקים ברכות למטה הרמזים זהו סוד ביום השביעי יגלחנו [פסוק ט], יומו של הקדוש ברוך הוא אלף שנים. ריקאנטי במדבר פרק ו פסוק ב

³⁶ רבינו בחיי ריש פרשת נזיר